

ЩО ЗАМІСТЬ КНИЖНОГО *У(В) ТОМУ(ТІМ) ЧИСЛІ?*

Для виокремлення когось або чогось із сукупності, цілого багато хто вживає похідний сполучник *у(в) тому(тім) числі* переважно з підсилювальною часткою *і* або *й*, напр.:

творються односкладні підрядні речення способу дії різного ступеня поширеності, **у тому числі й** такі, що не можуть функціонувати як синонімічні паралелі до простих речень з орудним порівняння (Л. Кадомцева); уся лицарська культура, **в тому числі і** козацька, базується на релігійності (О. Забужко); До медичних закладів із скаргами на стан здоров'я звернулося 152 особи, **у тому числі 27** дітей (Україна молода, 20.07.2007). Для широкого використання цього сполучника, навіть у книжному вжитку, немає підстав. У його складі маємо іменник *число* зі значенням 'сукупність, група яких-небудь осіб, предметів' (СУМ, XI, 330), що є для нього периферійним (у словниковій статті четверте серед поданих п'ятьох). Із цим значенням *число* вживається здебільшого перед вказівним займенником *тих*, де воно просто «порожнє», зайве, через що його опускають, пор.: *Такий папір теж вважають недійсним, хоча його «автор» і зарахований до числа тих, хто взяв участь у виборах* (Україна молода, 03.10.2007) і *Такий папір теж вважають недійсним, хоча його «автор» і зарахований до тих, хто взяв участь у виборах*. Саме тому замість книжного похідного сполучника *у(в) тому(тім) числі* для приєднання члена речення, що є частиною попереду названої сукупності чи визначеного цілого, рекомендуємо ширше вживати залежно від контексту сполучник *зокрема*, прийменниково-відмінкову форму *серед них*, частку *навіть*, прислівник *також* та інші сполуки з підсилювальною часткою *і* або *й*, пор. одноманітні зразки речень з газет і їхні урізноманітнені варіанти: *На Волині стихія завдала великих збитків господарству, в тому числі й лісовому* і *На Волині стихія завдала великих збитків господарству, зокрема й лісовому*; *За останню добу в Києві госпіталізовано 37 осіб, в тому числі четверо дітей з підозрою на кір* і *За останню добу в Києві госпіталізовано 37 осіб, серед них четверо дітей з підозрою на кір*; *Жінка здатна бути лідером у всіх сферах, у тому числі й у політиці* і *Жінка здатна бути лідером у всіх сферах, навіть і в політиці*; *З еліти, в тому числі політичної, потрібно зробити державних мужів* і *З еліти, також і політичної, потрібно зробити державних мужів*.

Катерина Городенська